

ינואר 2011

נוהל כתיבת הצעות ועבודות גמר למ.א. בחוג לפסיכולוגיה

נוהל זה בא להוסיף על נוהלי כתיבת והגשת עבודת גמר מחקרית (תיזה) לקבלת תואר מוסמך של הרשות ללימודים מתקדמים.

א. אופי עבודת גמר מחקרית (תיזה)

1. עבודת גמר מחקרית (תיזה) היא עבודת מחקר שיש בה תרומה לקידום המדע, כתובה לפי כללי המבנה והמינוח המקובלים בספרות המקצועית ובסגנון הראוי לפרסום. כל תלמיד חייב בעבודת גמר. העבודה חייבת לבטא את תרומתו העצמאית של התלמיד ולהוכיח את יכולתו להגדיר בעיות, לנתח נתונים ולהסיק מסקנות.
2. המחקר המוצג בעבודת הגמר חייב לכלול תרומה תיאורטית. תיקוף (אך לא שיחזור) של מחקרים קודמים אפשרי.
3. עבודת המחקר בשלמותה צריכה להוות יחידה אורגאנית העומדת בפני עצמה; המחקר צריך לפתוח בשאלות בעלות חשיבות תיאורטית או מעשית ולסגור בדיון ובמסקנות לגבי שאלות אלו. העבודה תהיה מנוסחת בתמציתיות מבלי לפגוע בעקיבות ובשלמות הטיעונים.
4. העבודה חייבת לכלול איסוף של נתונים אמפיריים, או במקרים מיוחדים שימוש בנתונים אמפיריים שנאספו ע"י אחרים. הדיווח על הנתונים חייב להיות מלא. ניתוח חומר איכותי (תצפיות, ראיונות, מבחנים השלכתיים) אפשרי בתנאי שהוא כולל פרוצדורה ניתנת לשחזור המאפשרת אישוש או הפרכה של שאלות המחקר.
5. שימוש בנתונים אמפיריים **שנאספו ע"י אחרים** יתאפשר במקרים מיוחדים בתנאי (א) שתהיה לתלמיד תרומה עצמאית ברורה בניסוח השאלות, ניתוח התוצאות והפקת המסקנות, (ב) שהמחקר שממנו נלקחו הנתונים הנדון נערך באחריותו או בהשתתפותו של המדריך הראשון. שימוש בחומר שנאסף ע"י אחרים מותנה באישורה של ועדת מ.א.
6. עבודת גמר **תיאורטית** תאושר במקרים מיוחדים, לאחר שתינתנה הנמקות מפורטות ומספקות ובאישורה של ועדת מ.א.

ב. הסמכות להנחייה:

1. **מנחה**: כמנחה יוכל לשמש כל איש סגל בחוג לפסיכולוגיה **בדרגת מרצה ומעלה במסלול א'**. למנחה יהיה מינוי בהיקף של חצי משרה לפחות בחוג בו רשום התלמיד ללימודי התואר השני. המנחה יבחר ע"י התלמיד ובהסכמתו. המנחה ילווה את עבודת הגמר באופן צמוד על כל שלביה החל מבחירת הנושא ותכנון המחקר עד לניסוח הסופי של העבודה. התלמיד חייב להתייעץ במנחה בכל שלב משלבי העבודה ולהביא לפניו לאישור את הנוסחים של הצעת המחקר ושל עבודת הגמר לפני שאלה ימסרו לדפוס.

2. **מנחה שותף**: ככלל מספיק מנחה אחד לעבודת הגמר. המנחה ו/או התלמיד רשאים לבקש איש סגל לשמש כמדריך שותף. **מנחה שותף**: כל איש סגל המוסמך לכהן כמנחה, כל איש סגל ממוסד אקדמי מוכר אחר בישראל או בחו"ל **מדרגת מרצה ומעלה במסלול א'**, כל איש סגל **בדרגת מרצה בכיר ומעלה במסלול ג'** באוניברסיטת חיפה או במוסד אקדמי מוכר אחר. בחירת המנחה השותף תעשה תוך התייעצות עם המנחה הראשון, לפני כתיבת הצעת התיזה. הסטודנט חייב להיוועץ במנחה השותף בכל שלב קריטי משלבי העבודה: בתכנון המחקר, בניסוח הצעת המחקר, בניית התוצאות ובניסוח הסופי של העבודה, וכן בכל צעד שמהווה חריגה ממה שהוסכם תחילה בהצעת המחקר. הסטודנט חייב להביא לפני המנחה השותף את הנוסח האחרון של הצעת המחקר ואת נוסף הנוסח האחרון של עבודת הגמר לפני שאלה ימסרו לדפוס.

לתשומת הלב: מינוי מנחה ו/או מנחה שותף **שאינו עומד בתנאים חייב בהמלצה מנומקת של הוועדה החוגית לתואר שני ובאישור הדיקן ללימודים מתקדמים, בטרם תוגש הצעת תיזה לאישור הוועדה החוגית לתואר שני.**

3. **קורא הצעת התיזה/תיזה**: ימונה ע"י יו"ר ועדת המ.א.

ג. תהליך כתיבת עבודת גמר מחקרית (תיזה)

1. הנחיות לכתיבת הצעת תיזה

כללי

כתיבת הצעת מחקר התיזה היא אחד השלבים החשובים בהכנות לביצוע עבודת התיזה. כתיבת ההצעה מחייבת את התלמיד לגבש את המחקר לפרטיו ומאפשרת למנחה העבודה וקורא נוסף לבחון אותה בצורה ביקורתית על מנת לגלות - ולתקן (אם יש צורך) נקודות תורפה קודם לביצוע המחקר. ניתן, ואף מומלץ, לבצע מחקר חלוץ לפני כתיבת ההצעה.

לאחר קבלת אישור המנחה להגשת הצעת התיזה, יש להמציא **2 עותקים** של ההצעה כמפורט להלן: עותק אחד קשיח חתום ע"י המנחה ועותק אחד בקובץ אלקטרוני שישלח בדוא"ל למזכירות המ.א. עותק אחד של ההצעה יועבר לקורא. הקורא יחזיר הערותיו תוך **חודש** מקבלת ההצעה. על התלמיד להתייחס בכתב להערות הקורא (בתאום עם המנחה) תוך פירוט התיקונים, הבהרת כל תיקון ע"י ציטוט הערת הקורא ובציון היכן שילב את התיקונים בהצעה. לחליפין נימוקים לדחיית ביצוע התיקונים. ההתייחסות תועבר למזכירות החוג.

פורמט ומבנה ההצעה

היקף ההצעה לא יעלה על **15 עמודים** לא כולל תקציר, ביבליוגרפיה ונספחים. **אורך התקציר לא יעלה על 2 עמודים**. להצעה 4 חלקים: **מבוא, שיטה, ביבליוגרפיה ונספחים**. יש להדפיס את ההצעה **ברווך כפול** בין השורות. העבודה צריכה להיות בנויה לפי המתכונת המקובלת של מאמר מדעי באופן כללי, בכל הקשור לפורמט הכתיבה (כותרות, הפניות ביבליוגרפיות, טבלאות, גרפים וכו'), ההצעה תיכתב עפ"י כללי הכתיבה המעודכנים של אגודת הפסיכולוגים האמריקאית American Psychological Association- APA.

ראו פרטים באתר: <http://www.apastyle.org/manual/index.aspx>.

מבוא

המבוא יתאר את נושא המחקר וחשיבותו, יציג סקירת ספרות תמציתית של המחקר והתיאוריה הרלבנטים באופן ישיר למחקר המוצע ויסכם את שאלות המחקר (או ההשערות) הספציפיות אשר יבדקו במחקר.

שיטה

פרק זה יציג את שיטת המחקר (מחקר מעבדה, מחקר שדה, ניתוח אירוע וכו'), ינמק מדוע השיטה שנבחרה הולמת לבדיקת שאלות המחקר ויפרט את רכיבי המחקר השונים כמקובל להציג שיטה זאת בספרות המחקרית. לדוגמא, אם שיטת המחקר היא ניסוי הבודק השערות ספציפיות יש לפרט את אוכלוסיית המחקר, מערך הניסוי, המשתנים התלויים והבלתי תלויים, הליך המחקר, ושיטות הניתוח. אם שיטת המחקר היא ניתוח משווה של מספר מקרים יש לפרט את המקרים ומדוע נבחרו, את אופי התצפית ו/או פרוטוקול הראיונות ואת שיטת עיבוד הנתונים. מומלץ להימנע מניסוחים סתמיים של הניתוחים שיבוצעו כגון "הנתונים ינותחו על ידי טבלות שכיחות, רגרסיה מרובה, ניתוחי שונות וניתוח גורמים", או "הראיונות ינותחו על ידי ניתוחי תוכן". במקום זאת ראוי לפרט הן את שיטות הניתוח והן את דפוסי הממצאים אשר יאוששו או יפריכו את שאלות המחקר השונות.

ביבליוגרפיה

יש לכתוב את הביבליוגרפיה באנגלית עפ"י כללי ה-APA (המוזכרים לעיל) ואת הביבליוגרפיה בעברית עפ"י המתכונת המקובלת כתבי העת בעברית (ראה/י למשל ההוראות בכתב העת "פסיכולוגיה").

נספחים

הנספחים מאפשרים פרוט כל רכיב (כגון, שאלונים, ממצאי מחקר חלוץ וכו') ואינם כלולים במגבלות היקף ההצעה (15 עמודים).

אישור הצעת תיזה

המועד הסופי לאישור הצעת התיזה הוא **תום השנה השנייה ללימודים**, כולל חופשת הקיץ.

2. הנחיות לכתיבת התיזה

איסוף החומר: ועיבודו ייעשו תוך התייעצות שוטפת עם המנחים.

כתיבת העבודה: היקף העבודה לא יעלה על 50 עמ' לא כולל תקציר ביבליוגרפיה, טבלאות, שרטוטים ונספחים. הנחיות מפורטות לכתיבת העבודה, הדפסתה וצורתה הטכנית ניתן למצוא באתר הרשות ללימודים מתקדמים תחת תואר שני – הנחיות לכתיבת עבודת גמר מחקרית (תיזה). על הוראות אלו יש להוסיף את הנוהל הבא:

א. העבודה צריכה להיות בנויה לפי המתכונת המקובלת של מאמר מדעי ועפ"י הפורמט המעודכן של אגודת הפסיכולוגים האמריקאית (American Psychological Association - APA). ראו פרטים באתר: <http://www.apastyle.org/manual/index.aspx>. היא תכלול מבוא תיאורטי, שיטה, תוצאות ודיון.

ב. הביבליוגרפיה באנגלית תיכתב עפ"י כללי ה-APA והביבליוגרפיה בעברית תיכתב עפ"י המתכונת המקובלת כתבי העת בעברית (ראה/י למשל ההוראות בכתב העת "פסיכולוגיה").

שפת העבודה: עבודת גמר מחקרית תיכתב בדרך כלל בעברית. הדיקן ללימודים מתקדמים רשאי לאשר כתיבה בשפה האנגלית על סמך פניית התלמיד, בהמלצת המנחה ובאישור יו"ר הוועדה החוגית לתואר שני.

במקרה של אישור כתיבת התיזה באנגלית, יתבקש התלמיד לכתוב תקציר של העבודה בשפה העברית בהיקף של 6 עמודים לפחות.

מועד הגשת העבודה

- עבודת התיזה תוגש בתום שלוש שנים מיום תחילת הלימודים. התאריך הסופי להגשת התיזה הינו 30 לחודש נובמבר. תלמיד שלא הגיש את עבודת התיזה במועד יבקש הארכת לימודים בצירוף המלצת המנחה/ים ובאישור יו"ר ועדת מ.א.. טופס להארכת לימודים ניתן למצוא באתר הרשות ללימודים מתקדמים תחת תואר שני – טפסים. כתובת האתר: http://research.haifa.ac.il/~graduate/html/html_heb/MA/patich_MA.html
- תלמיד יוכל לקבל הארכת לימודים לשנה ד' לצורך סיום כתיבת עבודת התיזה רק במידה וסיים את כל חובות השמיעה, הגיש את כל העבודות, כולל אישור הצעת התיזה. הבקשה תועבר לאישור הרשות ללימודים מתקדמים.
- תלמיד שלא אושרה לו הארכת לימודים, לא יוכל להמשיך בלימודיו.

הגשת העבודה לשיפוט

- העבודה תוגש ב- 2 עותקים כרוכים. עותק אחד נוסף אלקטרוני ישלח בדוא"ל למזכירות המ.א., המזכירות תעביר את העותקים למנחה/ים של העבודה ולשופט נוסף שיקבע על ידי יו"ר ועדת מ.א.
- עם סיום תהליך שיפוט העבודה, לאחר קבלת הציון הסופי יתבקש התלמיד להמציא עותקים נוספים כפי שידרש ע"י מזכירות החוג, אשר יועברו לרשות ללימודים מתקדמים, ולספריית האוניברסיטה.

שיפוט העבודה:

- ייעשה ע"י המנחה/ים, ושופט נוסף. דו"חות השיפוט יימסרו ע"י השופטים לא יאוחזר מחודשיים מיום קבלת העבודה. אם תקופת השיפוט חופפת את פגרת הקיץ, תינתן לשופט אורכה של חודש נוסף.
- במהלך תקופת שיפוט העבודה רשאים השופטים לבקש הכנסת תיקונים ותוספות.
- העברת חוות דעתו של השופט לתלמיד תיעשה תוך עילום שם או שלא בעילום שם, בהתאם לבקשתו של השופט.

חישוב הציון:

- הציון הסופי של עבודת התיזה יחושב כממוצע של ציוני השופטים: ציון המנחה/ים כממוצע וחיבורו עם ציון השופט הנוסף. ציון התיזה יהווה 40% מציון הגמר של הסטודנט.
- כאשר ההפרש בין הציון שהעניק המנחה לעבודה לבין הציון שהעניק השופט לעבודה עולה על 15 נקודות, ימנה יו"ר ועדת מ.א. שופט נוסף. הציון של עבודת התיזה יחושב אז כממוצע של ציוני כל השופטים.
- עם תום הערכת התיזה יודיע יו"ר ועדת מ.א. לתלמיד בכתב את ציונו הסופי.
- כמועד הרשמי של סיום לימודי מ.א. ייחשב התאריך של הגשת עבודת גמר לשיפוט.
- הציון המינימלי בעבודת תיזה הוא 76 (ממוצע ציוני השופטים). לא ניתן לערער על ציון העבודה במקרה שהציון הוא 76 ומעלה..

פרסום העבודה :

- פרסום חלקי או מלא של עבודת התיזה לפני הגשתה לשיפוט ייעשה באישור המנחה/ים. המנחה/ים והתלמיד יקבעו במשותף אם הפרסום יהיה משותף להם או לחלקם.
- בכל מקרה, תלמיד המפרסם את עבודת הגמר המחקרית (התיזה) או חלק ממנה יציין כי המחקר בוצע באוניברסיטת חיפה כחלק מדרישות לקבלת התואר "מוסמך האוניברסיטה".